1964
ମାର୍ଚ୍ଚ 25

ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ

ବନାମ

ବୁରହାନପୁର ତାପ୍ତି ମିଲସ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

[ପି. ବି. ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡ଼କର, ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି, କେ. ଏନ୍. ୱାଞ୍ଚୁ ଏବଂ କେ. ସି. ଦାସ ଗୁପ୍ତା, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିମାନେ]

ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ-- ଧର୍ମଘଟ-- ବୈଧତା-- ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ନିଷ୍ପତି ନେଇପାରିବେ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ କି-- ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଅଧିକରିତା-- ଧାରା 42(1)(g) ରେ "ବେଆଇନ କରାଯାଇଛି" ଏହାର ଅର୍ଥକୁ ଯଦି "ଅବୈଧ କୁହାଯାଏ" କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ବେରାର ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ ଏବଂ ସମାଧାନ ଅଧିନିୟମ, 1947(ସି.ପି. ଏବଂ ବେରାର ଅଧିନିୟମ 1947 ର 33), ଧାରା 16, 41 ଏବଂ 42(1)(g) ।

ବେଆଇନ ଧର୍ମଘଟରେ ଯିବାକୁ ସେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରରୋଚିତ କରିଥିବା ଅଭିଯୋଗ ଉପରେ ତଦନ୍ତ କରିବା ପରେ ଉତ୍ତରଦାତା-ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ତୁରନ୍ତ ବରଖାସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ।କର୍ମଚାରୀ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ବେରାର ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ ସମାଧାନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 16 ଅନୁଯାୟୀ ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ, ଯିଏ କହିଥିଲେ ଯେ ଧର୍ମଘଟର ବୈଧତା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାର ଅଧିକାର ଅଧିନିୟମ 41 ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତକୁ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହା ଦ୍ୱାରା ଧର୍ମଘଟ ବେଆଇନ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯିବା ପୂର୍ବରୁ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କର ଧର୍ମଘଟ ବେଆଇନ ବୋଲି ନିଜ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରେ ତାଙ୍କ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାର ନଥିଲା ଏବଂ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମଜୁରୀ ସହିତ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତରେ ଉତ୍ତରଦାତା-ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆବେଦନ ବିଫଳ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିଲା ଯଦିଓ ଏହା ଶ୍ରମ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସହିତ ଅସହମତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲା ଯେ ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତରୁ ଧର୍ମଘଟକୁ ବେଆଇନ ଘୋଷଣା କରାଯିବା ପୂର୍ବରୁ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏହା ପରେ, ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅଧୀନରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତ ଥିଲା ଯେ ଯଦିଓ ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ଧର୍ମଘଟର ବେଆଇନତା ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ଅଧିକାରିତା ନଥାଇ ପାରେ, ଏହା ଧାରା 16 ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ସଂଯୋଗବଶତଃ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରେ ଏବଂ ଯଦି ଏକ ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଏପରି ଏକ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଯାଏ, ଏବଂ ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତର ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଏ । ଏହି ଆବେଦନକୁ ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି ।

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇଛି: (i) ଯେଉଁ ଧର୍ମଘଟରେ ସେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି, ଯଦି ତାହା ଅଧିନିୟମ 40ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଛି ବୋଲି ସେ ଭାବନ୍ତି, ତେବେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନ । ଧାରା 42(1) ରେ "ବେଆଇନ ହୋଇଛି" ବାକ୍ୟାଂଶକୁ "ବେଆଇନ କୁହାଯାଇଛି" ଶବ୍ଦର ବିପରୀତରେ ଧାରା 43, 44, ଏବଂ 45 ରେ ଜାଣିଶୁଣି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି ।

ଶିଳ୍ପ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଅସମ୍ଭବ ସ୍ଥିତି ହେବ ଯଦି ଏକ ଧର୍ମଘଟ କିମ୍ବା ଧର୍ମଘଟ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ନୋଟିସ୍ ଦିଆଯାଇଛି ଯାହା ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଧାରା 40 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ବେଆଇନ ବୋଲି ବିବେଚନା କରନ୍ତି ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଏକ ଘୋଷଣା କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ବାଧ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

ଧାରା 41 ରେ "ହେବ" ଶବ୍ଦକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସନ୍ଦର୍ଭରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର ହୁଏ ଏବଂ "ହୋଇପାରେ" ଶବ୍ଦକୁ ସେହି ଧାରାରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଦରଖାସ୍ତରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର ହୁଏ ଯାହା ଉପସଂହାରରେ ବାଧ କରେ ଯେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କାହାଦ୍ୱାର କରାଯାଇଥିବା ଦରଖାସ୍ତ ଉପରେ, ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଏକ ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନେବାକୁ ମନା କରିପାରିବେ ।

(ii) ଅଧିନିୟମ 16 (3) ଅନୁଯାୟୀ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତ ସମ୍ମୁଖରେ ସେହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିବା ସମୟରେ ଧର୍ମଘଟର ବୈଧତା କିମ୍ବା ବେଆଇନତା ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ରହିଛି ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର: 1963 ର ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 529/1963 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 24,1958 ରେ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିବିଧ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 82/1958 ରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଏହି ଆବେଦନ ଆସିଛି ।

ଆଇ. ଏନ୍. ଶ୍ରଫ୍, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ।

ଏମ୍. ସି. ସେତଲୱାଡ୍, ବି. ନାରାୟଣସ୍ୱାମୀ, ଜେ. ବି. ଦାଦାଚାଞ୍ଜି, ରବିନ୍ଦର ନାରାୟଣ ଏବଂ ଓ. ସି. ମାଥୁର, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ପାଇଁ ।

ଏମ୍. ଏସ୍. କେ. ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଏମ୍. ଏସ୍. ନରସିଂହନ୍, ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2 ପାଇଁ ।

ମାର୍ଚ୍ଚ 25,1964 । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ ଗୁପ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା -- ଏହି ଆବେଦନରେ ଦୁଇଟି ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ଆସିଛି । ପ୍ରଥମଟି ହେଉଛି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ବେରାର ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ ଏବଂ ସମାଧାନ ଅଧିନିୟମ, 1947 ର ଧାରା 42 (1) (g), ବେଆଇନ ଧର୍ମଘଟରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଜଣେ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 41 ଅନୁଯାୟୀ ଘୋଷିତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କୁ ନିଷେଧ କରେ କି ନାହିଁ । ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନଟି ହେଉଛି ଅଧିନିୟମ 16 (3) ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନରେ ଧର୍ମଘଟର ବୈଧତା କିମ୍ବା ବେଆଇନତା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତନଙ୍କ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ରହିଛି କି । ସେପ୍ଟେମ୍ବର 21,1956 ରେ ଏହି ଆବେଦନରେ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତା, ବୁରହାନପୁର ତାପ୍ତି ମିଲ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍, କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ସୁଲେମାନଖାନ୍ ମୁଲ୍ଲାଜୀଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ଆରୋପ ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ, ଯିଏ ଆବେଦନରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତା, ଅଭିଯୋଗ କରିଥିଲେ ଯେ ସେ ସେହି ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ବୁଣା ବିଭାଗର ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ବେଆଇନ ଧର୍ମଘଟ କରିବାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଥିଲେ । ଏହି

ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ତଦନ୍ତ କରିବା ପରେ ପରିଚାଳକ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ ଅଭିଯୋଗଟି ମତାନୁସାରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ଯେ ଏହି ଅସଦାଚରଣ ସ୍ଥାଇ ଆଦେଶର ଖଣ୍ଡ 25 (b) ଅଧୀନରେ ହୋଇଛି । ଏହା ପରେ, ପରିଚାଳକ ସୁଲେମାନଖାନଙ୍କୁ ବିନା ନୋଟିସରେ ଏବଂ ବିନା କ୍ଷତିପୂରଣରେ ତୁରନ୍ତ ବରଖାସ୍ତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ସୁଲେମାନଖାନ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ବେରାର ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ ସମାଧାନ ଅଧିନିୟମ, 1947 ର ଧାରା 16 ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ନିକଟରେ ଏହି ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ମତ ଥିଲା ଯେ ଧର୍ମଘଟର ବୈଧତା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର କ୍ଷମତା ଅଧିନିୟମ 41 ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତକୁ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଛି । ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ କହିଥିଲେ ଯେ ଏହି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଜଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧର୍ମଘଟ ବେଆଇନ ହେବା ପୂର୍ବରୁ, ଧର୍ମଘଟ ବେଆଇନ ବୋଲି ନିଜ ବିଚାରରେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କର ତାଙ୍କ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ । ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସୁଲେମାନଖାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅଭିଯୋଗକୁ ପ୍ରମାଣ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଆଇନଗତ ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ଏବଂ ବରଖାସ୍ତର ଦଣ୍ଡ ଦେବା ସମୟରେ ପରିଚାଳକ ସ୍ଥାଇ ଆଦେଶର ଖଣ୍ଡ 26 ର ଉପ-ଖଣ୍ଡ 4 କୁ ଉଚିତ ଧ୍ୟାନ ଦେଇନଥିଲେ । ତଦନୁସାରେ, ସେ ସୁଲେମାନଖାନଙ୍କୁ ବରଖାସ୍ତ ତାରିଖ ଠାରୁ ପୁନଃସ୍ଥାପନ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମଜୁରୀ ସହିତ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତା ଦ୍ୱାରା ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆବେଦନ ବିଫଳ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ, ଯିଏ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅଟନ୍ତି, ଶ୍ରମ ଅଦାଲତଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସହିତ ଅସହମତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତରୁ ଧର୍ମଘଟକୁ ବେଆଇନ ଘୋଷଣା କରାଯିବା ପୂର୍ବରୁ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ତେବେ ମତ ଏହା ଥିଲା ଯେ ଖଣ୍ଡ 26 (2) ରେ ଥିବା ସ୍ଥାଇ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ତଦନ୍ତ କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ ପରିଚାଳକ ଖଣ୍ଡ 26(2)ରେ ଥିବା ସ୍ଥାଇ ଆଦେଶକୁ ମଧ୍ୟ ବିଚାରକୁ ନେଇନଥିଲେ, ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଶ୍ରମ କମିଶନର ନିଜେ ପ୍ରମାଣ ଯାଞ୍ଚ କରିବାରେ ଯଥାର୍ଥ ଥିଲେ । ଏହା ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟର ଫଳାଫଳକୁ ପୁନରୀକ୍ଷଣରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଉପସଂହାର, ଯେପରି ପୂର୍ବରୁ ସୂଚିତ ହୋଇଥିଲା, ତାହା ଥିଲା ଯେ ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ପୁନଃସ୍ଥାପନ ଆଦେଶ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଥିଲା ।

ଏହି ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା (ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତା) ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 226 ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ।ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାର ମତକୁ ସୂଚିତ କରିଥିଲେ ଯେ ଯଦିଓ ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ଧର୍ମଘଟର ବେଆଇନତାର ପ୍ରଶ୍ନକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାର ଅଧିକରିତା ନଥାଇପାରେ, ଏହା ଧାରା 16 ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ସଂଯୋଗବଶତଃ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରେ, ଯଦି ଏକ ତଦନ୍ତରେ ଏକ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଯାଏ ଯେ ବରଖାସ୍ତ କରିବା ଭୁଲ ଥିଲା କାରଣ ସ୍ଥାଇ ଆଦେଶର ଖଣ୍ଡ 25 ଅଧୀନରେ ବେଆଇନ ଧର୍ମଘଟ ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରରୋଚନା ନଥିଲା । ଏହି ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବା ପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ତଥାପି, ଏହି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଡ଼ିଛନ୍ତି:"ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗର ସେହି ଦିଗକୁ ବିଚାର କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ କାରଣ ଏଠାରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଧର୍ମଘଟକୁ ଆଇନଗତ ଧର୍ମଘଟ ବୋଲି ଧରାଯାଇ ନଥିଲା । "ଉଚ୍ଚ

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତ ଥିଲା ଯେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ପତ୍ର ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ଭାବି ଶିଳ୍ପ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ଭୁଲରେ ପଡ଼ିଥିଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତଙ୍କର ଘରୋଇ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଅନୁସନ୍ଧାନକୁ ଏକ ଅପିଲିୟ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଭାବରେ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଏବଂ ସମାନ ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ବିପରୀତ ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଅଧିକାରିତା ନାହିଁ । ତଦନୁସାରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତର ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦେଇଥିଲେ ।

ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନକୁ ଆଗତ କରାଯାଇଛି । ଶ୍ରମିକ ଜଣକ ନିଜେ କୌଣସି ଆବେଦନ ଆଗତ କରିନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ଏହି ଆବେଦନର ଗୁଣବତ୍ତା ଉପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟର ସଠିକତା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା ବିଚାର କରିବା ଆମ ପାଇଁ ଅନାବଶ୍ୟକ । ଆମକୁ ଯାହା ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ହେବ ତାହା ପୂର୍ବରୁ ସୂଚିତ ହୋଇଛି ଯେପରି, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ବେରାର ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ ସମାଧାନ ଅଧିନିୟମ, 1947 ର ଧାରା 42, ବେଆଇନ ଧର୍ମଘଟରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଜଣେ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଧାରା 41 ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ମାର୍ଗରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲା କି; ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ଯେତେବେଳେ ଏପରି କୌଣସି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଯାଇ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ଅଧିନିୟମ 16 ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆବେଦନରେ ଧର୍ମଘଟର ବୈଧତା କିମ୍ବା ବେଆଇନତା ବିଷୟରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବାକୁ ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ଅଛି କି ।

ଧାରା 42 ର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯାହା ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ବିଚାର ଆବଶ୍ୟକ କରେ ତାହା ହେଉଛି:"କୌଣସି ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କୌଣସି କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ବରଖାସ୍ତ, କର୍ମଚ୍ୟୁତି, ନିଲମ୍ବିତ କିମ୍ବା ହ୍ରାସ କରିବେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟରେ ଦଣ୍ଡ ଦେବେ ନାହିଁ, କେବଳ ସେହି ପରିସ୍ଥିତି କାରଣରୁ ଯେ କର୍ମଚାରୀ ଧର୍ମଘଟରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ଏହି ଆଇନର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ "ବେଆଇନ ହେବା" ନୁହେଁ । ଧର୍ମଘଟକୁ ବେଆଇନ ଭାବେ ଉପସ୍ଥାପନ କରୁଥିବା ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ଧାରା 40 ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । *ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିଗତ* ଭାବେ ଏହା ପ୍ରତୀୟମାନ ହୁଏ ଯେ, ଯେଉଁ ଧର୍ମଘଟରେ ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି, ତାହା ଧାରା 40ର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ନ ଆସିଲେ ହିଁ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏହି ନିଷେଧ କେବଳ ସେତେବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥାଏ ଯେତେବେଳେ ଆଇନର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଧର୍ମଘଟକୁ "ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟ" ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇନଥାଏ । ଏହା, ଉତ୍ତରଦାତା-ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାନ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ଯେ ନିଷେଧ କେବଳ ସେହିଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ଯେଉଁଠାରେ ଅଧିନିୟମ 40 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଧର୍ମଘଟ ବେଆଇନ ହୋଇନଥାଏ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ତର୍କ ହେଉଛି ଯେ ଧାରା 42 (1) (g) ରେ "ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟ" ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ସଠିକ୍ ଭାବରେ "ବେଆଇନ ବିବେଚିତ" ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏହା ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 41, ଏପରି ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ଅଧୀନରେ କେବଳ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନୁହେଁ, ବରଂ କୌଣସି ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କିମ୍ବା କର୍ମଚାରୀ, ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତକୁ ଗୁହାରି କାରିପାରିବେ ଯେ ଧର୍ମଘଟ କିମ୍ବା ତାଲାବନ୍ଦ ପାଇଁ ନୋଟିସ୍ ଦିଆଯାଇଛି କି କିମ୍ବା ଯାହା ଘଟିଛି ତାହା ବେଆଇନ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ, ଏପରି ଏକ ଆବେଦନ ଉପରେ ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ

ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପରେ ହିଁ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ I ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଆମେ କୌଣସି ଯଥାର୍ଥତା ଦେଖିପାରୁ ନାହୁଁ।ଆମ ପାଇଁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଧାରା 42 (1) (g) ରେ "ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟ" ବାକ୍ୟାଂଶକୁ ଧାରା 43,44 ଏବଂ 45 ରେ ବ୍ୟବହୃତ "ବେଆଇନ ଭାବେ ଧରାଯାଇଥିବା" ଶବ୍ଦର ବିପରୀତରେ ଜାଣିଶୁଣି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି I ଧାରା 43 ଜଣେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଉପରେ ଜୋରିମାନା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯିଏ "ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷିତ ଏକ ତାଲା ବନ୍ଦକୁ ବେଆଇନ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରନ୍ତି I "ଧାରା 44 ଜଣେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଜୋରିମାନା ପ୍ରଦାନ କରେ "ଯିଏ ଧର୍ମଘଟରେ ଯାଆନ୍ତି କିମ୍ବା ଯିଏ ଧର୍ମଘଟରେ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି ଯାହା ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ବେଆଇନ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ I ଧାରା 45 "ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ବେଆଇନ ବୋଲି ବିବେଚିତ" ଧର୍ମଘଟ କିମ୍ବା ତାଲା ବନ୍ଦକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା କିମ୍ବା ଉସୁକାଇବା କିମ୍ବା ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବା କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଜୋରିମାନା ପ୍ରଦାନ କରେ I ଯେତେବେଳେ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକା ଧାରା 43, 44 ଏବଂ 45 ରେ ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା "ବେଆଇନ ବିବେଚିତ" ଶବ୍ଦର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ ଧାରା 42 ରେ ଭିନ୍ନ ଶବ୍ଦାବଳୀ ଅର୍ଥାତ "ବେଆଇନ ଘୋଷିତ କରାଗଲା" ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଛି । ତେବେ ଏହି ଉପସଂହାର ଅପ୍ରତିରୋଧ ଯେ ଏହା ଜାଣିଶୁଣି କରାଯାଇଥିଲା I ଏହାର କାରଣ ଖୋଜିବା ବେଶୀ ଦୂର ନୁହେଁ I ତେବେ, ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ, ଧାରା 41 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ଉପରେ ଶୀଘ୍ର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ, ଏକ ଧର୍ମଘଟର ବୈଧତା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ଯଥେଷ୍ଟ ସମୟ ଲାଗିବ I ଶିଳ୍ପ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଅସମ୍ଭବ ସ୍ଥିତି ହେବ ଯଦି ଏକ ଧର୍ମଘଟ କିମ୍ବା ଧର୍ମଘଟ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ନୋଟିସ୍ ଦିଆଯାଇଛି ଯାହା ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଧାରା 40 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ବେଆଇନ ବୋଲି ବିବେଚନା କରନ୍ତି ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଏକ ଘୋଷଣା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ I ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଏହି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଆବେଦନ ଉପରେ ନିଷ୍ପତି ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ନୁହଁନ୍ତି I

ଏହି ଧାରା ଏହିପରି ଚାଲେ:--

> "ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକ ସନ୍ଦର୍ଭ ଉପରେ, ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ କୌଣସି ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କିମ୍ବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ସମ୍ପୃକ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି କିମ୍ବା ଶ୍ରମ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଆବେଦନ ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରିବେ ଯେ କୌଣସି ଧର୍ମଘଟ କିମ୍ବା ତାଲା ବନ୍ଦ କିମ୍ବା କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯାହାର ନୋଟିସ୍ ଦିଆଯାଇଛି କିମ୍ବା ଯାହା ଘଟିଛି ତାହା ବେଆଇନ I"

ଏହା ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ୍ରମେ ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ ଧର୍ମଘଟ କିମ୍ବା ତାଲା ବନ୍ଦ କରିବାର ବୈଧତା ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବେ, ଏହା ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କିମ୍ବା କର୍ମଚାରୀ କିମ୍ବା ଏହି ଧାରାରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଆବେଦନ ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରିବ I ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ସନ୍ଦର୍ଭ ଉପରେ ନିଆଯିବାକୁ ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ "ହେବ" ଶବ୍ଦର ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ସେହି ଧାରାରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଆବେଦନ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ "ହୋଇପାରେ" ଏହି ଉପସଂହାରକୁ ବାଧ୍ୟ କରେ ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କାହା ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନ

ଉପରେ, ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନେବାକୁ ମନା କରିପାରିବେ । "ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟ" ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ "ବେଆଇନ ବିବେଚିତ" ବୋଲି କହିବା ଦ୍ୱାରା ଏକ କୌତୁହଳପୂର୍ଣ୍ଣ ଫଳାଫଳ ଆସିପାରେ ଯେ ଯଦିଓ ଏହି ଧର୍ମଘଟ ବାସ୍ତବରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 40ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ବେଆଇନ, ତଥାପି ଏଥିରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଜଣେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି ସମୟରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତଦନୁସାରେ ଆମେ ଏହି ଉପସଂହାର ପହଞ୍ଚିଛୁ ଯେ "ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟ" ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ "ବେଆଇନ ବିବେଚିତ" ନୁହେଁ ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଯେବେ ସେ ଭାବିବେ ଯେ ସେ ଯେଉଁ ଧର୍ମଘଟରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ତାହା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 40 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ଆସିଛି ।

ଯେତେବେଳେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କର୍ମଚାରୀକୁ ବରଖାସ୍ତ, କର୍ମଚ୍ୟୁତି, ଅପସାରଣ କିମ୍ବା ନିଲମ୍ବିତ କରି ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ପୁନଃସ୍ଥାପନ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେୟ ପାଇଁ ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ସ୍ୱାଧୀନ । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 16 (2) ରେ ଏହା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଧାରା 16 (3) ରେ ବ୍ୟବସ୍ତା ରହିଛି ଯେ, ଯଦି , ଏପରି ଆବେଦନ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ, ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ତଦନ୍ତ ପରେ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ଯେ ବରଖାସ୍ତ, କର୍ମଚ୍ୟୁତି, ଅପସାରଣ କିମ୍ବା ନିଲମ୍ବନ ଏହି ଅଧିନିୟମରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିଲା କିମ୍ବା ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ଥାୟୀ ଆଦେଶର ଉଲଘଂନରେ କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା ଏପରି ବରଖାସ୍ତ, କର୍ମଚ୍ୟୁତି , ଅପସାରଣ କିମ୍ବା ନିଲମ୍ବନ ତାରିଖର ଛଅ ମାସରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପୂର୍ବରୁ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ତ୍ରୁଟି କିମ୍ବା ଅସଦାଚରଣ ପାଇଁ ଥିଲା, ତେବେ ସେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ପୁନଃସ୍ଥାପନ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରିବେ । ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଯାଇଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ବରଖାସ୍ତ, କର୍ମଚ୍ୟୁତି, ଅପସାରଣ କିମ୍ବା ନିଲମ୍ବନ ଆଦେଶ ଏକ ବେଆଇନ ଧର୍ମଘଟରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କିମ୍ବା ଉସୁକାଇବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଛି, ସେତେବେଳେ ଧର୍ମଘଟର ବେଆଇନତା ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତି ନେବା ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଖୋଲା ଅଛି । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଏହା ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ଧର୍ମଘଟର ବୈଧତା କିମ୍ବା ଅବୈଧତା ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧିକାରିତା ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ଦୁଇଟି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଛି, ଯଥା, ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତକୁ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତକୁ , ଯେପରି ଧାରା 41 ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଧାରା 41, ଯାହା ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ତାହା ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତକୁ ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କିମ୍ବା ନିଯୁକ୍ତିଦାତା କିମ୍ବା କର୍ମଚାରୀ କିମ୍ବା ଏହି ଧାରାରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଆବେଦନ ଉପରେ ଧର୍ମଘଟର ବୈଧତା ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରଫ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ଦୁଇଟି ସମାନ୍ତରାଳ ସଂସ୍ଥା-ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତ ତଥା ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତକୁ, ଏପରି ଏକ ମାମଲାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ଅଧିକାରିତା ପ୍ରଦାନ କରିବା, ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ । ଯେପରି ସେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି, ଏହା ଠିକ ହୋଇପାରେ ଯେ ଧାରା 16 (3) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ଉପରେ ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଧର୍ମଘଟ ବେଆଇନ ନୁହେଁ, ଧାରା 41 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ଉପରେ ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ବିପରୀତ କ୍ରମରେ କିମ୍ବା ଓଲଟା ପ୍ରକାରେ ମତ ନିଆଯାଇପାରେ । ଏହି ତର୍କ ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସମ୍ଭବ ପ୍ରତୀତ ହେଉଛି । କିନ୍ତୁ, ଏହାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବାରେ ଏକ ବଡ଼ ଅସୁବିଧା ରହିଛି । ଏହା ଏହି ତଥ୍ୟକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ, ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ, ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଏକ ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ, ସରକାରଙ୍କ

1964
ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ
ବନାମ
ବୁରହାନପୁର ତାପ୍ତି ମିଲସ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ ଗୁପ୍ତା

ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପକ୍ଷଙ୍କ ଆବେଦନ ଉପରେ କୌଣସି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦେବାକୁ ବାଧ ନୁହଁନ୍ତି । ଯେଉଁଠାରେ ଧାରା 41 ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏକ ଧର୍ମଘଟର ବୈଧତା କିମ୍ବା ବେଆଇନତା ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାକୁ ମନା କରିପାରନ୍ତି, ଏହା କହିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ଯେ ଧାରା 41 ଦ୍ୱାରା ଏହି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଏକ ଧର୍ମଘଟର ବୈଧତା କିମ୍ବା ବେଆଇନତା ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧିକାରିତା ଦିଆଯାଇଛି । ତେଣୁ ଏହା ବିଚାର କରିବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 16 (3) ଅନୁଯାୟୀ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବା, ଶ୍ରମ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ସେହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିବା ସମୟରେ ଧର୍ମଘଟର ବୈଧତା କିମ୍ବା ବେଆଇନତାର ପ୍ରଶ୍ନ ସ୍ଥିର କରିବାର ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ରହିଛି ।

ତଦନୁସାରେ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା । ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ନାହିଁ ।

ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ଶ୍ରୀ ଜଟାଧାରୀ ସେଠୀ
ଉପବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ (ଅନୁବାଦ), ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।